



Ο τόπος μας βιώνει σήμερα τον δικό του γολγοθά

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΥΣΟΡΡΟΓΙΑΤΙΣΣΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ: Απαιτείται ενότητα, μακριά από κομματικά πάθη και προσωπικές φιλοδοξίες

Ο σύγχρονος γολγοθάς βλέπει την οικονομική κρίση και την αβεβαιότητα γύρω από το εθνικό μας πρόβλημα ο ηγούμενος Χρυσορρογιατίσσης Διονύσιος. Πιστεύει ότι ο τόπος μας σήμερα για να πάει μπροστά χρειάζεται ενότητα, ομόνοια, συνεργασία, συμφιλίωση και προπαντός αγάπη, μακριά από κομματικά πάθη και προσωπικές φιλοδοξίες. Θεωρεί πως ο ηρωικός αγώνας της ΕΟΚΑ θα πρέπει να μας καθοδηγήσει στην πορεία για μια σωστή και δίκαιη λύση του εθνικού μας προβλήματος. Επισημαίνει πως από την στιγμή που προηγούνται τα συμφέροντα και στον κόσμο επικρατεί η αδικία, είναι δύσκολο να υπάρξει ειρηνική συνύπαρξη. Για να καλλιεργηθεί η ειρήνη απαιτείται σεβασμός προς τον συνάνθρωπο. Ο στόχος αυτός πραγματώνεται απόλυτα, κατά την άποψή του, από τη χριστιανική αγάπη.

Πώς ζούμε σήμερα το μίσσημα της Σταύρωσης και της Ανάστασης; Συναισθήματα οδύνης και λύπης πλημμύρισαν τις καρδιές μας, αλλά και συναισθήματα χαράς αναστάσιμης και ανεκλάλητης, για τη νίκη του Χριστού πάνω στην αμαρτία και το θάνατο. Η νίκη αυτή αποτελεί και την πυξίδα για τη νίκη μας πάνω σε όλα σκαιά συμβαίνουν σήμερα στο μαρτυρικό νησί μας.

Η επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης είναι θέμα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Αν μετανοήσουμε και πιστέψουμε ειλικρινά στον σταυρωθέντα Κύριο, να είμαστε βέβαιοι ότι πολύ σύντομα θα αναστηθούμε κι εμείς και θα ανατείλουν στον τόπο μας καλύτερες μέρες, με τη δικαίωση όλων των πόθων μας. **Ποιος είναι ο γολγοθάς του σημερινού ανθρώπου;** Πρώτιστα ο γολγοθάς του σημερινού ανθρώπου, όπως και κάθε ανθρώπου σε κάθε εποχή, είναι ο θάνατος, σε κάθε του μορφή - πνευματικός, κοινωνικός, βιολογικός. Αν ο άνθρωπος δεν νικά το θάνατο, τότε όλα είναι μάταια. Γι' αυτό και το μέγιστο μίσσημα του Χριστιανισμού είναι η Ανάσταση. Στον τόπο μας μορφή γολγοθάς είναι σήμερα η οικονομική κρίση και η αβεβαιότητα γύρω από το εθνικό μας πρόβλημα. Η σοβαρότητα του οικονομικού προβλήματος έγκειται στο ότι αγιάζει όλα τα στρώματα του κόσμου, εκτός από μια μερίδα, η οποία εκμεταλλεύθηκε και εκμεταλλεύεται τους κόποις και τους μόχθους αυτού του μαρτυρικού λαού. Όσον αφορά στο εθνικό θέμα, όλοι αγωνιούμε πως κατάληξη θα έχει ο διάλογος που άρχισε πριν λίγους μήνες.

Για ποια Ανάσταση ελπίζει ο σημερινός άνθρωπος; Οφείλει να ελπίζει για τη μία και αναγκαία Ανάσταση που δίνει νόημα σε όλες τις άλλες. Πρόκειται για τη νίκη του Χριστού πάνω στο θάνατο και την επικράτηση της βασιλείας του Θεού, ενός κόσμου απαλλαγμένου από κάθε κακό. Η πίστη αυτή ζωντανεύει την ελπίδα ότι σύντομα θα ανατείλουν καλύτερες μέρες και για την οικονομία του τόπου. Είναι λυπηρό και απαράδεκτο αυτό που συμβαίνει στις μέρες μας, με τα κοινωνικά παντοπώλεια, τη φτώχεια και την υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής, καθώς και την ανεργία χιλιάδων νέων. Ας ευχόμαστε πολύ σύντομα να βελτιωθούν τα πράγματα για τον τόπο μας, που δόξα υποφέρει και ταλαιπωρείται.

Πώς ήταν η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, όταν σπουδάζατε; Για μένα, η πιο συγκινητική μέρα της Μεγάλης Εβδομάδας στη σχολή ήταν η Μεγάλη Παρασκευή. Το πρόγραμμα της σχολής τη μέρα εκείνη άρχισε στις 8 το πρωί με την ανάγνωση των Ωρών στο ναϊδριό της μονής. Στις 2 το απόγευμα κτυπούσε και πάλι το σήμαντρο για τον εσπερινό και την αποκαθίωση. Στις τέσσερις το απόγευμα κτυπούσε το κουδούνι που μας καλούσε στο δείπνο. Το μενού της ημέρας ήταν ψωμί, μαύρες ελιές και τσάι. Μέχρι την στιγμή εκείνη δεν παρατίθονταν ούτε πρόγευμα ούτε γεύμα. Στις 6 το απόγευμα κτυπούσε για τελευταία φορά το σήμαντρο για την ακολουθία του Επιτάφιου Θρήνου. Των ακολουθιών προέλασαν πάντοτε ο σχολάρχης μας, μακαριστός μητρο-



Καθοδηγητικός φάρος ο αγώνας της ΕΟΚΑ 55-59

Αγωνιστήκατε στον αγώνα του 1955-1959 με το ψευδώνυμο «Θάνος», συλληφθήκατε και βασανιστήκατε. Η μνήμη ξεθωριάζει μετά από 59 χρόνια; Η μνήμη δεν ξεθωριάζει όσα χρόνια και να περάσουν, όταν μάλιστα από τα βασανιστήρια της εποχής εκείνης υποφέρω μέχρι σήμερα. Ακόμη, η μνήμη δεν ξεθωριάζει και από το γεγονός ότι όλα τα βασανιστήρια σε βάρος μου έγιναν από δύο Τούρκους επικουρικούς, με εντολές και οδηγίες πάντοτε ενός Αγγλου αξιωματικού.

Ποιο θεωρείτε το μεγαλύτερο λάθος του αγώνα; Δυσκολεύομαι σήμερα να απαντήσω εκ των υστέρων. Λάθος, πιστεύω, ότι δεν υπολογίσαμε την εκθρόνιση και το μίσος και τις δολοφονίες των Άγγλων κατακτητών σε βάρος του ελληνισμού. Το εκδικητικό τους μίσος ξεσήκωσε τότε τους

Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας εναντίον μας. Κι ενώ τότε Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ζούσαμε αρμονικά, ξαφνικά οι Τουρκοκύπριοι στράφηκαν εναντίον μας. Στη ζωή μου δεν μίσησα ποτέ κανέναν, όμως την αγγλική πολιτική τη μίσησα και δεν την συμπάθησα ποτέ.

Ποια η σημασία του αγώνα σήμερα; Ο τόπος μας σήμερα για να πάει μπροστά χρειάζεται ενότητα, ομόνοια, συνεργασία, συμφιλίωση και προπαντός αγάπη, μακριά από κομματικά πάθη και προσωπικές φιλοδοξίες. Ο ηρωικός αγώνας της ΕΟΚΑ του 1955-1959, με όλους όσους θυσίασταν σε αυτόν, με όλους όσους συνεισέφεραν παντοειδώς στην επιτυχία του, θα πρέπει να μας καθοδηγήσει στην πορεία μας για μια σωστή και δίκαιη λύση του εθνικού μας προβλήματος.

πολίτης Σταυρουπόλεως Μάξιμος. Αυτό που έκανε εντύπωση σ' όλους εκείνη τη μέρα ήταν και η παρουσία στην ακολουθία του Τούρκου κηπουρού, υπαλλήλου της σχολής, που έφερε το όνομα Χασάν

Γιαννί. Ο Χασάν Γιαννί κοινωνούσε και των ακράντων μυστηρίων του Μεγάλου Σάββατο το πρωί. Αντιλαμβάνεστε ότι ήταν κρυπτοχριστιανός.

Το 1961 γραφτήκατε στη Θεολογική Σχολή της Χάλ-

κης, από την οποία αποφοιτήσατε το 1965 με τον τίτλο διδασκάλου της «Ορθόδοξης Χριστιανικής Θεολογίας». Πόσο σας καθόρισε; Αυτό που επηρέασε πολύ το χαρακτήρα μου ήταν το κοινοβιακό σύστημα που λειτουργούσε στη σχολή. Ο διευθυντής της σχολής έφερε τον τίτλο του σχολάρχη και εθεωρείτο ο ηγούμενος της Μοναστικής Κοινοβιακής Αδελφότητας, που απάρτιζαν κατά ιδιότυπο τρόπο, ως αδελφοί της μονής Αγίας Τριάδος, οι σπουδαστές της, που στα χρόνια εκείνα ανερχόμασταν γύρω στους 120, συμπεριλαμβανομένων στον αριθμό αυτό και των μαθητών του Γυμνασιακού Τμήματος, που λειτουργούσε επίσης στη μονή. Η μορφή που παρουσίαζε η σχολή ήταν μια αδελφότητα, εγκατεστημένη μέσα στη γαλήνη της φύσης και μακριά από το θόρυβο της κοινωνίας, η οποία αδελφότητα ζούσε ταυτόχρονα λειτουργικά και ακαδημαϊκά ζωή, κατά τα πρότυπα των αρχαίων εκκλησιαστικών και θεολογικών σχολών της



Ανατολής, όπως της Αλεξάνδρειας, της Αντιόχειας και της Κωνσταντινούπολης.

Η επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης παραμένει ένας ανεκπλήρωτος στόχος; Η επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης είναι, για μένα, πάνω απ' όλα θέμα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. «Το ότι η Θεολογική Σχολή παραμένει ακόμη κλειστή, σημαίνει ότι υπάρχει έλλειμμα δημοκρατίας στην Τουρκία», ανέφερε ο πατριάρχης Βαρθολομαίος στον Πατριάρχη Βουλγαρίας Νεόφυτο, όταν ο τελευταίος του έθεσε το ερώτημα για τη Χάλκη, κατά την επίσημη επίσκεψή του στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Για το θέμα αυτό, μιλώντας παλιά στην κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματός του ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας Ερντογάν είπε ότι η επαναλειτουργία της Σχολής της Χάλκης, θα μπορούσε να αποφασισθεί «μέσα σε μια στιγμή» αλλά, πρόσθεσε, «όταν περιεφύγετε κάτι έχουμε το δικαίωμα και εις τα περιμένουμε να λάβουμε κάτι». Εμείς αναμένουμε την επαναλειτουργία της σχολής αλλά και μόνο γιατί αυτό απαιτούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

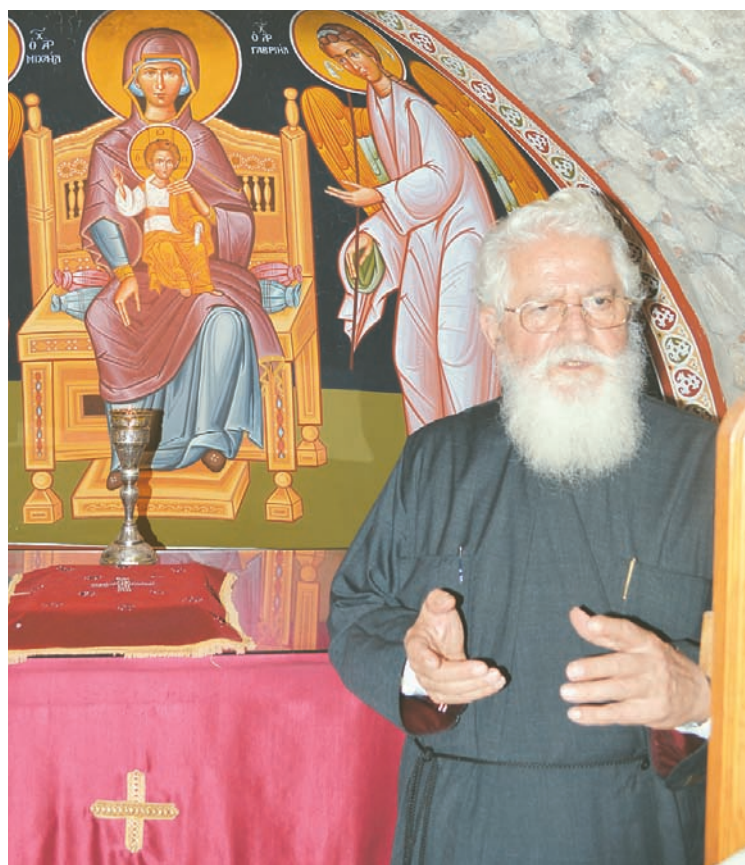
Πώς μπορεί να προωθηθεί στον αιώνα μας η ειρηνική συνύπαρξη; Με το διάλογο και την καλή θέληση όλων, μακριά από σκοπιμότητες, συμφέροντα και δολοπλοκίες. Από την στιγμή που προηγούνται τα συμφέροντα και στον κόσμο επικρατεί η αδικία, είναι δύσκολο να υπάρξει ειρηνική συνύπαρξη. Για να καλλιεργηθεί η ειρήνη απαιτείται, ανάμεσα σε άλλα, ο σεβασμός προς τον συνάνθρωπο. Ο στόχος αυτός πραγματώνεται απόλυτα, κατά την άποψή μου, από τη χριστιανική αγάπη.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΜΕ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΔΡΥΟΔΑΣΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

«Έχετε κάνει δάσος δρυών αξιοποιώντας ευρωπαϊκά κονδύλια... Ο Χριστιανισμός προβάλλει την αρμονική σχέση του ανθρώπου με τη Φύση. Πρόκειται για το σεβασμό όλων των πλάσμάτων του Θεού και τη λειτουργική τους ενότητα. Τα τέσσερα χρόνια παραμονής μου στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης επιβεβαίωσαν ακόμη περισσότερο τη θέαση τούτης της Φύσης. Σ' αυτό ιδιαίτερα συνέτειναν ο μακαριστός μητροπολίτης Πριγκιποννήσων Δαυρόθεος, που σύμφωνα με το βιογράφο του «ευρίσκειτο πολύ κοντά στον άνθρωπο και τη Φύση», και ο μακαριστός καθηγητής μου της Ιστορίας της Τέχνης Αριστείδης Πασαδαίος. Επίσης, πολύ με βοήθησε η επαφή και σχέση μου με τον οικουμενικό πατριάρχη Βαρθολομαίο, τόσο στη Χάλκη όσο και στη Ρώμη. Γι αυτό, όταν εξαγγέλθηκαν τα διάφορα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρ' όλο ότι είχα προτάσεις για τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, εγώ ο ίδιος ζήτησα όπως τα έξι τετραγωνικά χιλιόμετρα γης που περιβάλλουν τη μονή ενταχθούν στα ευρωπαϊκά προγράμματα Natura, Life και Οικόστυπος. Έτσι, από το Μάιο του 2005 και, πάντοτε με την αγκαλιά συνεργασίας των Λειτουργιών του Τμήματος Δασών Περιφέρειας Σταυρού Ψώκας και Παναγίας, προχωρήσαμε και συνεχίζουμε μέχρι σήμερα να φυτεύουμε δρύες για τη δημιουργία ενός μεγάλου δρυοδάσους. Φιλοδοξία μας είναι να το καταστήσουμε ένα από τα μεγαλύτερα δρυοδάση στην Ανατολική Μεσόγειο.

Μεγάλο το οικολογικό σας έργο. Όσον αφορά στο οικολογικό μέρος, σας ενημερώνω ότι για τη βιολογική καταπολέμηση της παντίκας -πάντα με τη συνεργασία του Τμήματος Δασών- προχωρήσαμε στην εγκατάσταση μέσα στο δρυοδάσος τεκτονικών φωλιών για το ανθρώπινο, που ως γνωστό τρέφεται με παντίκας. Με τον πολλαπλασιασμό του μπορεί η παντίκα να καταπολεμηθεί χωρίς τη χρήση επιβλαβών δηλητηρίων, που είναι βλαβερά τόσο για τον άνθρωπο όσο και για τη Φύση. Ακόμη, στοχεύοντας στην αύξηση της βιοποικιλότητας στην περιοχή της μονής, έχουμε εγκαταστήσει τεκτονικές φωλιές για τον τσαλαπετεινό, το θουπί και άλλα νυκτερινά πουλιά.

Εικονοσκευοφυλάκιο με πολύτιμους θησαυρούς στη Χρυσορρογιατίσση



Η μονή Χρυσορρογιατίσσης παρουσιάζει τον πολιτιστικό και επιστημονικό της χαρακτήρα με τη λειτουργία εικονοσκευοφυλακίου, όπου εκτίθενται οι θησαυροί της μονής από τον 12ο μέχρι τον 19ο αιώνα. Με πρωτοβουλία δική μου και με χορηγία και συνεργασία του Ιδρύματος «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης», από τον Ιούνιο του 2001 λειτουργεί στη μονή εικονοσκευοφυλάκιο. Εδώ πρέπει να αναφέρω ότι η λέξη αυτή είναι δημιουργήμα δικό μου, γιατί πιστεύω ότι αυτή εκφράζει ακριβώς το περιεχόμενο των εκθεμάτων. Στο εικονοσκευοφυλάκιο εκτίθενται όλοι οι θησαυροί της μονής, που αρχίζουν από τον 12ο και τελειώνουν στα μέσα του 19ου αιώνα. Το αρχαιότερο έκθεμα είναι ένας σταυρός στήθους του 12ου αιώνα, της εποχής δηλαδή που ιδρύθηκε η μονή. Στο εικονοσκευοφυλάκιο εκτίθενται, επίσης, εικόνες (η πιο παλιά του 14ου αιώνα), σταυροί, εξαπτέρυγα, βενετσιάνικοι πολυέλαιοι (από μουράνο), καντήλια, χειρόγραφα, οθωμανικά έγγραφα, άμφια ηγουμένων, ιερομονάχων και ιεροδιακόνων, αρχιερατικές ράβδοι, δίσκοι αντιδώρου (ο πιο παλιός του 15ου αιώνα), κατζί, θυμιατοί, χρυσόφαντος επιτάφιος, αγιά της Κιουτάχειας, πόρπες, λειψανοθήκες κ.ά. Εκείνο που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι όλα διακρίνονται όχι από πολυτέλεια αλλά από ομορφιά, καλώντας έτσι τον άνθρωπο μέσω του κάλλους να αναχθεί στον Θεό. Σας θυμίζω

τη ρήση του Ντοστογιέφκι ότι «ομορφιά θα σώσει τον κόσμο» και ότι ο Θεός της Εκκλησίας είναι Θεός φιλοκαλίας. **Ποιο το φιλανθρωπικό σας έργο; Η μονή δίνει ετήσιες χορηγίες σε διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα, όπως η Σχολή Τυφλών, ο Αντικαρκαρδικός Σύνδεσμος, ο Σύνδεσμος Καρδιοπαθών κ.ά., καθώς και σε μεμονωμένα άτομα και οικογένειες που έχουν ανάγκη. Επίσης, δίνει ετησίως ένα ποσό στα Γυμνάσια Παναγίας και Πολεμίου για τους καλύτερους μαθητές των σχολείων αυτών στο ήθος και την επίδοση. Το φιλανθρωπικό έργο εκάστου του γνωρίζει και θα το κρίνει ο Θεός. Εκείνο που μπορώ να σας πω είναι ότι η μονή, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, συμπεριστατάει σε κάθε περίπτωση συνάνθρωπο. Η φιλανθρωπία δεν εξαντλείται στην παροχή οικονομικής βοήθειας αλλά περιλαμβάνει τη συμβουλευτική, την κατανόηση και την ψυχική συμπαράσταση, την προσευχή και άλλα πολλά.**

Πώς δημιουργήθηκε η πνακοθήκη με έργα Κυπρίων και ξένων ζωγράφων; Η συλλογή που εμπλουτίζει την πνακοθήκη της μονής δημιουργήθηκε από μένα με την αγορά πινάκων, από την ημέρα που ανέλαβα την ηγεμονία της μονής. Στην πνακοθήκη σήμερα εκτί-

θενται συνολικά εξήντα τέσσερα έργα Κυπρίων και ξένων ζωγράφων, που αγοράστηκαν κατά την περίοδο 1978-2013. Στη συλλογή της μονής εκτίθενται έργα καταξιωμένων ζωγράφων, όπως είναι οι Γ. Κοτσώνης, Α. Χαραλαμπίδης, Α. Μακαρίου, Χρ. Φουκαράς, Κ. Οικονομίου, Σ. Λεβεντίου-Γιάκου, Γ. Κεπόλας, Ρήνος κ.ά. Στη συλλογή υπάρχουν και τέσσερις πίνακες του αυτοδιδάκτου λαϊκού ζωγράφου Κ. Κούλλη, τους οποίους μου έφερε στη μονή, ζητώντας μου να τους αγοράσω για να ανανεώσει την άδεια κυκλοφορίας του αυτοκινήτου του.

Ο Θεός της Εκκλησίας είναι Θεός φιλοκαλίας

Το 1967 με υποτροφία από τον αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ' πήγατε για σπουδές Συντήρησης Εικόνων και Χειρογράφων και Παλαιών Εντύπων-Κειμένων στη Ρώμη, όπου εμπλουτίσατε τη μόρφωσή σας με σπουδές και στη Βιβλιοθηκονομία. Έτσι δημιουργήθηκε το Κέντρο Εικονολογίας και η σχετική Βιβλιοθήκη της μονής; Από τον Οκτώβριο του 2010 λειτουργεί στην Μονή, και πάλι με χορηγία του Ιδρύματος «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης», το Κέντρο Εικονολογίας Ιεράς Μονής Χρυσορρογιατίσσης. Η μονή, θέλοντας να αναδείξει τη θεολογία και κατ' επέκταση την ανθρωπότητα, την κοινωνιολογία και την κοσμολογία της Ορθόδοξης Εικονολογίας, δη-

μιούργησε το κέντρο αυτό στο κτήριό της μονής. Το κέντρο φιλοδοξεί να μετατραπεί σε διεθνές Κέντρο Μελέτης της Εικόνας, μέσω συνεδρίων, εκδόσεων, αρθρογραφίας, φιλοξενίας επιστημόνων για μελέτη κ.ά. Για το σκοπό αυτό λειτουργεί εξειδικευμένη στην εικόνα βιβλιοθήκη, που αυτή τη στιγμή είναι συνδεδεμένη με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου «Νεάπολις» Πάφου. Και σ' αυτή την προσπάθεια ήλθε, με την ίδια προθυμία, αρωγός το Ίδρυμα «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης», τόσο με κατάλληλη διαρρύθμιση του ισογείου της μονής, όπου στεγάζεται αυτή τη στιγμή η Βιβλιοθήκη, όσο και του πρώτου ορόφου, για τη διαμονή των ερευνητών του κέντρου, όπως επίσης και με την εξεύρεση της αγοράς των σχετικών βιβλίων και του κατάλληλου μηχανικού εξοπλισμού. Ως ειδικός βιβλιοθηκονόμος ανέλαβα προσωπικά την οργάνωση της βιβλιοθήκης, έχοντας βοήθη μου τον κ. Ανδρέα Νεοφύτου, πτυχιούχο του Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το επίσημο όργανο του κέντρου είναι το περιοδικό «Εικονοστάσιον». Το κέντρο το Σεπτέμβριο του 2013 οργάνωσε με επιτυχία το πρώτο διεθνές συνέδριο για την εικόνα. Τώρα προγραμματίζει για το 2015 το δεύτερο διεθνές συνέδριο, που θα έχει σαν θέμα «Πουλιά και φυτά στη Φύση και στην τέχνη: μια εικόνα του παραδείσου».